

Négy kiscsoport az alábbi négy helyzetről készít jelenetet:

- Gábor ismét beleavatkozik a magánéletükbe – hogyan reagálnak?
- Gábor egy próba elején indokolatlanul veszekszik a zenekarral, amiért nem megfelelően állnak a munkához – hogyan reagálnak?
- Gábor az utolsó pillanatban beszervez egy próbát, pedig már jó előre megegyeztek a menetrendben – hogyan reagálnak?
- Gábor (ismét) megpróbál beleszólni a szórakozásukba (meddig maradnak egy szórakozóhelyen este) – hogyan reagálnak?

A jelenetek módosíthatóak/módosítandóak azok alapján, amit a játzók megfogalmaztak problémaként, és Gábor megígérte, hogy odafigyel rájuk.

16. Egész csoportos egyeztetés szerepben

Mindenkitől egy mondatot kérünk: szerepben, a zenekar tagjaként formáljunk véleményt arról, hogy mi lesz a sorsa ezek után a zenekarnak!

A buli

Hettingerné Horváth Beáta

Csoport: 8-9-10. osztályos gyerekek, 25 fő, volt már drámafoglalkozásuk

Helyszín: tanterem, szélére tolt padokkal, körbe rakott székekkel

Idő: két tanítási óra

Eszközök: íróeszközök, színesek, feladatlapok, egy naptároldal, csomagolópapír, tábla, kréta

Tanulási terület: igazodás a kortársakhoz, felelősség, bizalom, a megrendült bizalom helyreállítása, az alkohol hatása viselkedésünkre

Fókusz: Meddig mehet el egy 16 éves lány, hogy jobban megfeleljen a kortársaknak?

Történet: Egy 16 éves lány, akinek a szülei először utaznak el egy hétre úgy, hogy egyedül hagyják őt, az osztálytársai rábeszélésére titokban bulit rendez. (A játzók a főszereplő Evelin, továbbá Evelin családtagjainak és osztálytársainak szerepébe léphetnek a játék során.)

1. Narráció

A történetünk főszereplője Evelin, aki tizedikes egy pécsi gimnáziumban. (Ha éppen Pécsen játszunk a drámaórát, akkor válasszunk más helyszínt! Például Gyórt vagy Szegedet.) Édesapja orvos, sebész a pécsi klinikán, édesanyja egy bankban dolgozik középvezetőként. Másfél éve költöztek jelenlegi lakhelyükre.

Evelinnek jó a kapcsolata a szüleivel, de mostanában többször vitatkozott velük, mert szerinte túlzottan szigorúan fogják. A legtöbbször hamarabb haza kell érnie, mint osztálytársainak, illetve nem engedik el szórakozóhelyekre. Van egy húga, Zsófi, aki mindig is felnézett rá.

A gimnáziumban jól tanul, elsősorban az irodalom és a történelem érdekli. Tavasszal egy országos szépkiejtési versenyen 3. helyezést ért el.

Evelin visszafogott lány, de néha irigyen nézi a szabadabban és szabadosabban élő osztálytársait. Kiváló tanulmányi eredménye van, és a tanárok is kedvelik a szerény, illedelmes lányt.

Három hónapja jár Bálinttal, aki most fog érettségizni és a műgyetemre készül.

2. Naplók, levelek, újságok, üzenetek

A tanár közli a játzókkal, hogy Evelin naplót ír, amelynek egy-egy részletét megkapják – ehhez a játzók szabadon négy csoportot alkotnak. A bejegyzések egy napon készültek. A naplórészlethez minden csoport kap egy kérdést is. A tanár megkéri a csoportokat, hogy beszámolójukban olvassák fel a kapott naplórészletet és ismertessék a kérdésre adott válaszukat.

a) Anyáék már nagyon készülnek az utazásra. Illetve főleg anya, mert apa egyfolytában benn van a klinikán, vagy itthon is az orvosi lapokat bújjá – a dolgozószobájában. Ennek a szobának örül leginkább az új házban. Persze rájuk fér a pihenés, és különben is, huszadik házassági évfordulójuk lesz.

Anyával ma voltunk a plázában is, vett két nyári ruhát, meg egy strandkendőt. Zsófi és én is kaptunk egy-egy pólót. Láttam egy oltári jó ruhát is, de szerintem kitérne a hitéből, ha azt kérném tőlük a születnapomra. Na, jó, lehet, hogy kicsit rövid és kivágott. De a többiek simán felvonnák. Apa ma is csak későn ért haza, persze hullafáradtan. Milyen jó volt régen, amikor még nem volt vezető főorvos, és rengeteget játszott velünk, és úgy tudott mesélni, mint egy jó színész.

Milyen Evelin kapcsolata a szüleivel? Mi az, ami a leggyakrabban okoz/okozhat problémát közöttük?

b) A suliban ma meséltem a csajoknak, hogy két hét múlva elutaznak a szüleim. Erre már rögtön tippetek adtak, hogy mi mindent kellene csinálni. Hiszen addigra végre kitör a vakáció! A következő szünetben aztán már nem volt érdekes a téma, mert megkeresett a diri, hogy mondanék-e verset az évzárón. Én szívesen tanulok verset, csak olyan ciki, ha azt gondolják a többiek, hogy én ezzel akarok bevágódni a tanároknál.

Milyen kapcsolatban van az osztálytársaival? Milyen lehet a státusza az osztályban?

c) Rengeteget kell tanulni az év végi dogákra. Holnap trükk kémiaából, ott már nincs esélyem az ötösre, úgyhogy inkább a holnaputáni matekra tanultam többet, ott még simán összejöhet az ötös. Így csak 3 négyesem lenne: kémiaából, rajzból és tesiből. A kémiaért apu haragudni fog de segíteni persze nincs ideje. A rajzon és a tesin nem fog problémázni, tudja, hogy egyszerűen béna vagyok, ezek Zsófinak fényvévekkel jobban mennek. Ha kirándulunk a közeli hegyekben, persze, mostanában csak ritkán, akkor engem mindenhova úgy húznak tolnak fel. Viszont matekból hétvégén is én segítettem Zsófinak. Egyébként úgyis a magyarral és a történelemmel akarok majd valamit kezdeni.

Milyen tanuló Evelin? Mi újat tudtunk meg a családi kapcsolatairól?

d) Az előbb üzent Bálint a Facebookon, jó lesz holnap egy kicsit együtt lenni suli után. Szegénynek nyakán van már az érettségi. Olyan jó, hogy bármiről lehet vele beszélni, szereti a színházat is. Nemcsak kockul a gép előtt valami hülye játékkal. Anyunak már meséltem róla, egyből ellátott tanácsokkal. Ha tudná, hogy egyes osztálytársaim mi mindenről beszélhetnének!! Apának még nem mondtam meg, valahogy nem volt még rá alkalom.

Mi derül ki Evelinről? Milyennek látjátok Bálintot és Evelin hozzá fűződő kapcsolatát? Vajon mit és mennyit tud erről a kapcsolatról a család – mindez mit árul el Evelin és a család viszonyáról?

3. Közös rajzolás, kiscsoportos munka

A játsszók az előzőleg kialakult négy csoportban maradnak. A csoport egy-egy tagja húzza ki a rájuk eső feladatot.

- Rajzolatok le, hogy milyen házban élhetnek Evelinék! A naplóból kiderült, hogy másfél éve laknak itt, illetve ismeritek a szülők foglalkozását. Tudjuk azt is, hogy a pécsi hegyoldalon lévő telken régebben az anyai nagyszülőknek volt egy kis hétvégi háza, ide építkeztek. Lett mindenkinek külön szobája, sőt egy dolgozószoba is. A teraszról gyönyörű a kilátás a városra. A kertet még nem sikerült rendezniük.
- Rajzolatok le, hogy milyenek gondoljátok Evelin ruhatárának jellemző darabjait, amelyeket hétköznapokon, illetve családi ünnepeken vagy barátokkal közös estéken hordhat!
- Töltsétek ki Evelin naptárját egy hétre! Milyen elfoglaltságai lehetnek iskolán kívül, illetve hétvégén? Gondoljatok a különórakra és a szabadidős elfoglaltságokra is!
- Milyen Evelin kapcsolata az anyukájával/apukájával/húgával/Bálinttal? Állóképekben jelenítsétek meg! Ezekben az egyik szereplő természetesen mindenhol Evelin.

Kérjük a résztvevőket, hogy minden esetben vegyék figyelembe az eddigiekben bekerült információkat! Az elkészült rajzokat, a naptárt, illetve az állóképeket a csoportok bemutatják egymásnak és elmondják, hogy miért ilyennek ábrázolták.

4. Szerep a falon

Az eddigiek összefoglalásaként felírjuk a táblára vagy egy nagy papírlapra az Evelinről megtudottakat.

Az osztályban elfoglalt helyéhez használhatunk egy céltáblához hasonló ábrát: koncentrikus körök, legalább három. Hol helyeznétek el ezen az ábrán Evelint és miért ott?

Feltehetőleg a csoport tagjai sem gondolják majd peremhelyzetűnek, de várhatóan nem is sorolják az osztály „magjához”.

5. Narráció

Evelin úgy érzi, hogy jó lenne a szülők távollétét (mint alkalmat) kihasználni egy kicsit. Azon gondolkodik, hogy mit tervezhetne arra a hétre, suli már úgysem lesz, teljes a szabadság. Bálint nem fog ráérni, ő akkor érettségizik. Jó lenne valahogy közelebb kerülni az osztálytársakhoz!

Szerintetek mit találhatna ki Evelin? Milyen tervvel szerezhetne nagyobb népszerűséget az osztályban?

A 14-16 év közötti résztvevők biztosan behozzák a buli ötletét. Ha nem, a tanárnak erre felé kell irányítani a beszélgetést – és a játék átolvad a következő pont szerinti tevékenységbe...

6. Érvek és ellenérvek

Evelin némi tépelődés, vívódás után úgy döntött, hogy belemegy a buli szervezésébe. A tanár arra kéri a játékosokat, hogy Evelinként gondolkodva próbálják a legfontosabb érveket és ellenérveket felsorakoztatni: azokat, amelyek a döntése mellett és ellen szólhattak. Válasszuk ki a felmerülő javaslatok közül azt az érvet is, amelyik a legfontosabb volt a buli megtartása mellett, aminek hatására meghozta a döntést...

Lehetséges, hogy a játékosok azt mondják, hogy nem volt ilyen, hanem a sok kisebb jelentőségű érv együttes hatására döntött.

7. Bevásárló lista és a jó buli kellékeinek felírása

Evelin Zsófi-val, a húgával megbeszéli, hogy átmegegy az unokatestvérükhöz, úgyis tervezték már, hogy egyszer ott alszik. A bulira nem egyedül akar felkészülni, hanem az osztálytársai segítségével, akiket meghívott. Alkossunk négy csoportot! Arra kérjük őket, hogy írjanak 4-5 tételből álló bevásárló listát arról, amit be kell szerezni, illetve találják ki, hogy mivel tudnak még hozzájárulni a jó hangulathoz! Ezt jól láthatóan felírják – vagy egy-egy csomagolópapírra, vagy minden ötletet külön lapra.

A négy csoport listáit (vagy a lapokat) egymás mellé helyezzük (amennyiben megoldható, akkor felragasztjuk), majd látva, hogy milyen közös pontok vannak benne, és mik a különbségek, megbeszéljük, hogy mi az, ami egy jó bulihoz mindenképpen kell, mi az, ami elengedhető.

Ha esetleg egyik csoport sem ír fel alkoholt, akkor egész csoportban keressünk választ arra a tanári kérdésre, hogy miként kerülhetett a bulira meglehetősen sok belőle, ki hozhatta, milyeneket és mennyit. Ez a kérdés feltehető a folytatásban szereplő állóképek között is – a bulit nyitó, indító képek valamelyike után.

8. Állóképek a buliról

Az egész csoport együtt dolgozik. Beépített szereplő bújik Evelin bőrébe. A tanár vele előzetesen megbeszéli, hogy a játékosok által megjelenített állóképek sűrűjében legyen.

Narráció: Képzeld el, hogy már ott vagyunk Evelinéknél! Már elkezdtek gyülekezni, a buli előkészületeinél tartotok. Rövid megbeszélés után jelenítetek meg erről egy állóképet!

Már szól a zene, a megterített asztalok tele vannak enivalókkal, innivalókkal, már mindenki megérkezett, most kezd beindulni a buli. A tanár elszámol tízig, közben a játékosoknak ehhez az információhoz igazodva kell újabb állóképet alkotniuk.

Hajnal van, a buli végén vagyunk – az előzőhöz hasonlóan a tanár tízig számol, a csoportnak addig újabb állóképet kell alkotnia.

9. Üzenetek

Narráció: A bulin készült képek, videók közül több felkerült a Facebookra. Néhányat ezek közül nemcsak az osztály zárt közösségébe, hanem a bárki számára hozzáférhető oldalon is elhelyeztek. Többen meglepődve, döbbenet nézik a képeket, olyanok is, akik ott voltak, és olyanok is, akik nem.

Milyen kommenteket írhattak a képekhez? A játékosok a képekhez írnak Facebook-stílusú kommenteket. Négy csoportban dolgoznak.

Az egyik csoport Bálint nevében, a másik csoport Zsófi nevében, a harmadik csoport olyan osztálytársak nevében ír, akik nem voltak ott a bulin, a negyedik csoport privát üzenetben az édesanya nevében fogalmaz meg egy-két mondatot. A csoportok azt, hogy melyik Evelinhez közel álló személy/személyek nevében kell írniuk, borítékban kapják meg, az alábbiak leírásával:

1. Olyan osztálytársak nevében íratok Facebook-üzeneteket, kommenteket, akik nem voltak ott a bulin! Ők látják a mindenki számára elérhető képeket és az osztály zárt csoportjába felrakott fotókat is.
2. Az anya nevében íratok privát Facebook-üzenetet Evelinnek! Ő a mindenki számára elérhető képekből lát párat, de még nyaral.
3. Bálint nevében íratok Facebook-üzenetet/kommenteket a nyilvánosan elérhető képekhez!

4. Zsófi nevében írjatok Facebook-üzenetet/ kommenteket a nyilvánosan látható képekhez!

Ezeket felolvassák egymásnak. Megvitatjuk, hogy az előző állóképekhez képest mi történhetett még a bulin, mi látható a képeken, mihez fogalmazták meg a kommenteket, üzeneteket.

10. Állókép csoportokban

Az előző üzenetek megírásakor elképzelt fotókat jelenítsétek meg a csoportokban maradva. A tanár azt kéri a csoportoktól, hogy minden képen jelenjen meg Evelin!

Rövid megbeszélés után a csoportok külön-külön bemutatják az általuk elképzelt fotót.

Megbeszéljük, hogy mit látunk, mi történhet abban a pillanatban, mit csinál Evelin.

11. Gondolatkövetés

Mindegyik csoport egyszerre újra megmutatja az előbbi állóképet. A tanár megkéri a játzókat, hogy mondják ki, hogy ők, akik ott voltak, mit gondolnak így utólag az eljátszott pillanatról. A játzók között sétálva, akinek a tanár megérinti a vállát, az mondja ki hangosan a gondolatát.

12. Párokban eljátszott szituáció

Evelinnek másnap két emberrel kell találkoznia. Délelőtt hazajön Zsófi, délután pedig eljön hozzá Bálint. Tudjuk, hogy mindketten látták a Facebookra felkerült képeket. A tanár arra kéri a játzókat, hogy alkossanak párokat és vagy a Zsófival vagy a Bálinttal való találkozást első 6-8 mondatát próbálják meg eljátszani. A pár egyik szereplője minden esetben Evelin.

13. Véletlenül meghallott beszélgetés

A buliról az interneten keresztül, a képeket látva értesült az édesanya is, ahogyan azt hallottuk is, rövid privát üzenetben reagált is rá. Még hazaindulás előtt telefonon beszél a legjobb barátnőjével, akinek Evelinnél 3 évvel idősebb lánya van. Az alábbi részletet ismerjük a beszélgetésből:

- Tanácstalan vagyok, nem is értem, hogy tehetett ilyet. Ha legalább szólt volna előre!
- Hát Fanni ilyet nem csinált, ő más dolgokkal akasztott ki annak idején. De mára már rendeződtek ezek a dolgok.

14. Fórumszínház

A játzókat a szülők hazaérkezése utáni az első négy szemközti találkozást és beszélgetést játsszák el az édesanyával!

Az édesanya szerepében a tanár lesz, a játzókat kiválasztják az Evelint megjelenítő tanulót, és felkészítik őt a beszélgetésre.

A párbeszéd egy tappsal bármikor megállítható, és további instrukciók adhatók.

15. Reflektálás

Egy széket külön teszünk a többiektől.

Narráció: Evelin túl van a beszélgetésen Zsófival, Bálinttal és már az anyukájával is. A szobájában, az ágyán heverve gondolkodik, hogy megérte-e.

A tanár arra kéri a játzókat, hogy a külön tett székre ülve Evelinként mondják el egymásnak, hogy mi járhat a fejében. A székre szabadon leülhetnek egymás után, akár többször is.

Miénk itt a tér

Sík Frida

A drámaóra időtartama: 90 perc

A csoport jellemzői: A tervezet egy 18 fős osztályközösségnek készült, tagjai 17-18 évesek. Ősztől többségük önálló életet fog élni, főiskolákon, egyetemeken fognak tanulni. Vannak zárkózottabb tanulók is az osztályban, klikkesedés is jellemző. Az osztálynak van drámás előképzettsége: kéthetente egyszer 2x45 percen keresztül van az iskola keretein belül drámaórájuk. (Hasonló drámás előképzettségű csoportoknak ajánljuk a játékot.) Szociális helyzetük nagyon különböző, vannak nagyon jómódú családból származók és vannak, akik olyan családból valók, ahol a bevételek szinte egészét a gyermek nevelésére, iskolázottságára fordítják.